

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Ar adri és csanádi egyesült vasutak palotájában, földszint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 ft., 1/2 évre 6 ft. 1/2, 1/4 évre 3 ft., 1 óra 1 ft. — Vidéken 2 évre 16 ft., 1/2 évre 7 ft., 1/4 évre 8 ft. 50 kr., 1 óra 1 ft. 20 kr.

HIRDETÉSEK: 6-hasábos petit sor egyszer 16 kr., minden következőnél 8 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyilttér sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDA RÉSZVÉNYTÁRSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

Festetits miniszter Aradon.

Arad, szeptember 24.

Az a jóakaratu, állandó gondoskodás, melylyel a kormány városunk és megyénk kulturális érdekeinek minden ágazata iránt viseltetik, nyilvánult újabban ismét azon látogatásban, melylyel gróf Festetits Andor földművelési miniszter a mai napon Aradot szerencsésítette. A lármás tüntetések mellőzésével, zajtalanul, mint a komoly munka és törekvések embere, minden előleges bejelentés nélkül jött a miniszter Aradra, úgy hogy a nagy közönség sajátképen csak távozása után értesül itt-jártáról.

Pedig a miniszternek Aradon és a megyében volt tartózkodása rendkívül fontos és közhasznú vállalatok egész sorával függ össze, melyek nemcsak mezőgazdaságunk fellendülésével, de polgárságunk és megyénk lakosságának boldogulásával, hogy úgy mondjuk közvetlenül kapcsolatosak.

Hegyaljánk elpusztult kulturájának újáteremtése teljes erővel megindult. A rekonstrukciónak ezen műve a kormány kezdeményezésével létesült nagyszabású vállalat segítségével kezd mind nagyobb mérvet öltetni úgy terjedelme, mint belső hatályában, és pedig oly látható, kézzelfogható sikerrel, hogy a szőlőművelés országos reorganizációjában Arad ma irányadó központtá vált, s az ország minden részéből sereglenek hozzánk tanúságot, bizalmat és eszközöket szerezni saját

vállalataikhoz. A földművelésügyi miniszter ama országos fontosságnak tudatában, melylyel az aradi rekonstrukciónális vállalatok folyton fokozódó mérvben bírnak, személyesen jött le a közvetlen szemlélet alapján megtöntetés alá venni, hogy mily intézkedések mellett válhatnak az arad-megyei oltványtelepek az egész országnak ugyanazon erőforrásává, a milyenek ma már Arad- s a szomszéd megyék rohamosan megindult rekonstrukciónális műveleteire nézve bizonyult.

Az arad-csanádi öntöző csatorna szintén nem lokális jelentőségű terv, hanem olyan uttörő vállalat, mely hivatva van az Alföld gazdasági viszonyaira nézve, mint első és legnagyobb vállalkozás, a siker esetén döntő befolyást gyakorolni, és mindenütt, hol a körülmények sürgetik s lehetővé teszik, hasonló művek létesítését provokálni. De hogy Arad- és Csanád megyék agrikulturnális viszonyaira nézve mily rendkívüli fontossággal bír, az abból tűnik ki, hogy ezen csatorna az ő teljes kifejlődésében százezer holdnál nagyobb területet fog öntözni, bár a kezdete szerényebb keretben indul.

E vállalat eddigi létesítésének akadálya részben egy pótlólagos törvényhozási intézkedéstől volt függővé téve, mely ismét a kormánynak közvetlen és hathatós támogatását igényelte. Ezen eddig kilátásban volt támogatás a földművelésügyi miniszter látogatásával a megvalósulás stádiumába jutott. Erről győztek meg bennünket azon elismerő sőt megleghangu

nyilatkozatok is, melyeket a miniszteren kívül vele együtt ide látogatott Hieronymi Károly is kulturális viszonyaink fejlődéséről tett.

Tudnunk kell ugyanis, hogy Hieronymi Károly az ország leghatalmasabb mezőgazdasági hitelintézetének elnöke, és a miniszterrel együtt volt leutazása összefügg a szőlők országos rekonstrukciójának nagyszabású hitelműveletek által való támogatásával, melyek különösen a szegényebb sorsu birtokosokat lesznek hivatva szőlőik ujjaültetésére képesíteni. Összefügg ezen utazás továbbá az arad-csanádi öntöző csatorna finanszírozásával. Mindkét irányban oly megnyugtató és kielégítő tapasztalatokat szerzett Hieronymi Károly, hogy látogatásának eredményeképpen a jelzett célok megvalósítása — amennyiben az pénzügyi hitelműveletektől jöhetne függésbe — biztos kilátásba helyeződött.

De van Festetits Andor gróf látogatásának még egy olyan momentuma is, mely különösen Arad városát és annak polgárságát érdekli közelebbről. Ez nem más, mint a Csálai-Erdő kérdése. Már az előbbi kormány alatt tervben volt, hogy az Ovártéren fekvő városi telkekért Arad közönsége cserében a Nagyerdőből kapna pár száz holdat. Ennél kedvezőbb csere alig képzelhető azért, mert nem csak Arad lakosságának részere lenne örök időre biztosítva az egyedüli árnyas üdülő helye, hanem azonkívül egy egész új és díszes városrészzel lenne gazdagabb, mely

Az „Aradi Közlöny“ tárczája.

Az asszony imádkozik.

Irta: Herceg Ferenoz.

I.

Nem történt meg, a mit most el akarok mondani, csak álom volt. Valaki álmodott: egy ijedős szerelmes asszony, miközben alkalmassint lidércnyomás gyötörte.

Ejféli volt és Magda, a ki gyöngye lázzal feküdt le az este, egyszerre fölriad álmából. Az éj némaságában egy irtóztató hang hallatszott, inkább állati üvöltés, mint emberi hang, olyan vérfagyasztó és baljósítu volt. És egyszerre meglevenedett az éj sötétsége is. Vörös lámpafény csillogott az ablakok alatt, a léposon pedig egy nehéz testet cipeltek föl, nyöszörögve támoalgó emberek. Aztán mélyseges csend lett megint.

Az asszony a szive rémült dobogásán oivasta a muló másodpercet. Nem tudott mozdulni, sem szólni, gondolkozni sem tudott, csak annyit érzett, hogy valami történt. Valami kimondhatatlan bánatos esemény. Egy többé soha jóvá nem tehető szerencsétlenség, a mely ezermázsás, fekete terhével ráhengeredik a rémületen dobogó szivére.

S most már tudta is: a férjét, Lajost, holtan hozták haza a vadászatról. A legkedvesebbik pajtása lölte agyon, véletlenül...

Azt mondta Magda: Nem igaz, nem igaz! Hazugság, — álom! En most agyamban fekszem, álmodom... De reggel fel fogok ébredni s akkor nem lesz igaz semmi!

— Az apja meg az édes anyja ott álltak az ágya mellett, Sirtak vele, simogatták és beszéltek is hozzá.

— Kelj föl, Magdánk, szegény Magdánk. Nem álom, hanem siralmas valóság: ifjú urad holtan fekszik az ebédli diványán.

Magára kapott valamit és odafutott az ajtóhoz: az ura ott feküdt a diványon, sápadtan, mozdulatlanul, összeréve. Körülötte meg idegen emberek állottak feketeruhás, faképpü öreg emberek, a kik a fejükkel bo-lingtatták és halk korusban sóhajtották: Oh, a szegény özvegyasszony!

Magda lábujjhegyen közeledett a divány felé.

— Lajos, kelj föl, — mondta halk, réme-gő hangon. — Ez rosz tréfa ám...

Aztán maga is megborzadt attól a kiáltástól, a melyet hallatott. Térdre rogyott, rávetette magát a halott urára, hozzásimult és szenvedélyesen, szinte dühösen magához ölelte.

— Nem bánom, akár álom akár valóság. Ha valóság, akkor együtt fogunk bennünket eltemetni, ha meg álom, akkor együtt fogunk fölébredni.

Megint egyedül találta magát a néma sötétségben. Dacozosan lehunyta a két szemét és aludni akart, álomra fordítani az eseményt és félálmban is érezte, hogy mellette van az ura hideg és mozdulatlan teste.

A lelke pedig végig kalandozott a közel-múlt emlékein.

Hat hónapos házások voltak. Még jóformán gyerekek voltak mind a ketten, mikor

megfogadták, hogy egymáséva lesznek. Egy-kornak voltak, Lajos talán félesztendővel idősebb, mint Magda... Mielőtt egymáséi lehetek volna, hosszú és elkeseredett küzdelmekben próbálták ki a szerelmüket. Mindenki ellenozta a házasságukat, az egész világ az ellenségeik sorába szegődött, még az édes szülőjük is, hanem ősi szokás szerint a szerelmesek energiája végül mégis kifárasztotta az öregek ellenállását és megtarthatták a lakodalmat.

A hat hónap, a mi aztán következett, úgy mult el, mint egyetlen tavaszi hajnal. Oly ifju volt akkor még a boldogságuk, hogy nem mertek benne hinni. Minden éjjel azt álmodták, hogy még iskolába járó gyermekek, a kik az ablakon át kaczerkódnak egymással. Ha aztán felébredtek, megkönnyebbülten sóhajtottak föl: De jó is ilyen öregnek lenni, férjnek és feleségnek, a kiknek a csókjait nem tartja számon se a tanító, se a nevelő...

Minden eszébe jutott megint Magdának, mikor álmában ott feküdt a halott ura mellett. Tudta, hogy csak álmodik és mégis hideg szomorúság, majd sötét félelem vett erőt rajta. Föl akart ébredni, küzködött a ködös ár ejlen, a mely akarata elleuere sodorta magával, de minden erőfeszítés után megbénultan hanyatlott vissza megint. Végül imádkozni kezdett, kétségbeesésében. Csudálatosan zavaros imát mondott.

— Edes, jó Istenem, add, hogy álom legyen minden, a mi most a lelkemet gyöttri. E

az Ovártérre épülne. És miután e kettős tervek elő feltételét a vashidak kiépülése képezi, alapos reményünk lehet a felől is, hogy a földmívelési miniszter mai látogatása és élénk érdeklődése ezen vashidak ügye iránt, egy nagy lépéssel közelebb hozott bennünket ezen korszakot alkotó vállalathoz, melynek létesüléséhez városunk polgárságának oly hő óhajta fűződik.

BELFÖLD.

Intelem az agráriusoknak.

Ő felsége elé kolozsvári tartózkodása alatt hódoló küldöttségét menesztett az erdélyi országos gazdasági egyesület is. Szabó József nagybirtokos az alábbi beszéddel üdvözölte a királyt:

Császári és királyi apostoli felség! Legkegyelmesebb uram! Örömtel szívvel ragadjuk meg ezen szerencsés és kedvező alkalmat, hogy Erdélyi Országos Gazdasági Egyesületünk székvárosában felségedet tiszteletteljesen üdvözölve, törhetetlen alattvalói hűségéből folyó legalázatosabb hódolatunkat nyilvánítsuk.

Engedje meg, felség, hogy ötvenegy év óta fennálló országos egyesületünk működésének rövid vázlatát előterjeszthessem.

Az alakulást követő pár év elteltével beállott birtokviszonyok változása a birtokosokat készületlenül találta és azért sok irányú támogatást kellett kifejezni; nem is késett egyesületünk boldog emlékü alapítója és harmincz évig elnöke, gróf Mikó Imre ő excellenciája, minden lehetőt megtenni és úgy a gazdaság folytatására az egyeseknek utmutatásokat nyújtva, mint a birtokrendezési és közigazdasági kérdésekben felterjesztésével a kellő felvilágosításokat megadva, hála felséged atyai gondoskodásának, ma már, és kívánt 25 év óta, tetemes haladás mutatkozik, ami leginkább a birtokérték emelkedésében nyilvánul; s ha bár pár év óta az általános európai helyzet és kivált a tangerentuli verseny a jövedelmességét ingadozóvá tette, de bizunk és reméljük, hogy felséged kormányja a már kilátásba helyezett és a jövőben tárgyalás alá kerülendő javaslataival, felséged szentesítését megnyerve, a kívánt célt elérjék. Végre szívünk teljes melegéből, lelkünk összeségéből emeljük imánkat az eget urához, hogy felséged az emberi kor véghatáráig atyai hajlamával, népei szeretetében gyönyörködve, mint legalkalmasabb uralkodónk soká éljen. (Lelkes éljenzés).

Ő felsége következőleg válaszolt:

Fogadják köszönetemet hü ragaszkodásuk tanúsításáért. Nem ismeretlenek előttem azon nehézségek,

amelyekkel a mezőgazdáknek jelenleg küzdeni kell, s amelyek enyhítésére a sok helyen nyilvánuló gazdasági mozgalmak céloznak, amely törekvés azonban csak akkor lesz hasznos, ha nem vegyül össze más célzatokkal és szem előtt tartandja az államnak egyéb fontosságú érdekeit is. Reményem, hogy önök ez irányban jövőre is, mint eddig, hasznosan fognak közreműködni a gazdasági viszonyok javítására s a földművelő osztály jólétének emelésére, amint ezt mindnyájuknak őszintén kívánom. (Élénk éljenzés.)

A király Erdélyben.

Bánffy-Hunyad, szeptember 23.

Tegnap este a város fényesen ki volt világítva. A király ma reggel a jelentések átvétele után kilovagolt a Sárvasár felé, ahol a honvédség és gyalogság kisebb szerű összetűzéseit élénk figyelemmel kísérte. Később 60 terítékű ebéd volt. Délután államügyeket intézett el a felség, aki itt a közönség részéről nagy ovációk tárgya. Bánffy és Peroczel miniszterek látogatásokat tettek több előkelőségeknél. A politika itt teljesen háttérben van.

Értesítés érkezvén arról, hogy a nyugoti fél lovassága már keresztüllovagolt Bánffy-Hunyadon, ő felsége kíséretével Sárvasáron át a Csipkéshegy tetejére ment, bevárando a keleti fél csapatait. A keleti fél itt feltűnő csekély lovassága összetűzés nélkül visszavonult. A király tovább lovagolt a Körösfő feletti dombokra, amidőn számos helyen fölbukkantak a fehérszallagos keleti pártiak részéről a 23. és 24. honvédgyalogezred előcsapatai, a melyek nagyhamar visszavonulásra készítették a nyugati félnek földterítésére kiküldött két lovas századát. A lovasok egy része Sárvasárnál leszállt ugyan és tüzelt, de a rövid időközben mindinkább nagyobb számban előnyomuló gyalogság ellen, melynek egyrésze ugyancsak célzott, de nem lőtt, magát nem tarthatta. A lovasok ismét lóra pattantak és nyugatra vágattak vissza.

A király még megsejmelte az ország-ut mellett jó ideig a honvédgyalogság előnyomu-

lását és azután visszatért szállására, hol egy órakor a sátorban hatvan teritékes ebéd volt melyen a kíséret, a hadvezetés, a döntők, Krieghammer közös hadügyminiszter és Fejérváry báró honvédelmi miniszter vett részt. A gyakorlótéren közönség alig jelentkezett. Ugy Bánffy-Hunyadon, mint Sárvasáron még a kisebb házaoskák is föl vannak lobogozva, Sárvasáron a lobogórudakat föl is bokrétazták. Bánffy-Hunyadon nagy közönség éljenzéssel fogadta a királyt.

A mai ebéd, vagy tulajdonképen — mivel oly korán volt — reggeli egy óránál tovább tartott. A király ő felsége már étkezés előtt több tábornokot megszólított, az étkezés alkalmával a legélenkebb módon részt vett a társalgásban szomszédaival és azokkal, akik vele szemben ültek; a mellette ülő Fejérváry báró honvédelmi miniszternek és Krieghammer lovassági tábornok közös hadügyminiszternek a maga vörösboros üvegéből töltött és élénk megvitatás tárgyává tette a mostani hadgyakorlatok tervezését: egyebek közt különösen hangsúlyozta a csapatok kiképzetésének szükségét, kiváltképen a harci gyakorlatokban. Ebéd után kijöve a sátorból, a kertben majdnem egy óráig cserget tartott. Ő felsége igen sok magasabb tisztelet megszólított és különösen hosszú ideig társalgott Pott ezredes, római katonai attachéval.

Az ebéd alatt a jelenlevők többek közt sokat beszéltek a millenniumi ünnepekről és utaltak arra, hogy a jövő évi országos kiállításra a közös hadügyminiszterium oly módon lesz képviselve, amint eddig a katonai ügy még egyetlen kiállításra sem volt képviselve. Különös értékkel és érdeklődéssel fog birni a katonai földrajzi intézet kartografiai kiállítása, amennyiben a közös hadügyminiszterium egyenesen a kiállítás céljaira egészen új, az eddigi rendszertől eltérő pontos fölvételeket eszközöltetett a magas Tátráról, első kísérletként a maga nemében. Oly munka volt ez, amely több hónapot vett igénybe és amelynél a Tátra-hegységben oly gyakran változó időjárás mellett kellett mászniuk, hogy azután este visszatérjenek.

Ő felsége, aki tegnap Kolozsvárott a keletkezében levő Mátyás-szobornak egy nagy fényképét látta, igen eismérlőleg nyilatkozott ezen emlékszóbor-tervezetről.

Ő felsége ma ismét kitűnő lovasnak bizonyult. Sárga lóva egy mély árkon át nagyon röviden ugrott, ő felsége azonban a térdelő lovat kemény rántással villámgyorsan lábaira állította. Később más lóra ült át.

Kedvezőbb időjárást és kedvezőbb talaj-

add, hogy fölébredjek megint és világosság legyen körülöttem és béke a szívemben . . .

A kérése teljesült. Valaki megrázta a karját és a szívéen megszűnt az az irtóztató nyomás. Az ágya mellett gyertya égett.

— Magda? Mi bajod? Miért sírsz álmodban?

Az ura szólt hozzá, de azért jó negyed óráig is eltartott, míg az asszony teljesen visszanyerte öntudatát. Addig szenvedélyes zokogással ölelte magához Lajost és egyre csak azt hajtogatta:

— Alom volt! Ugy-e? Alom volt?

II.

A mit most mondok el, az már nem volt álom.

Tizenöt esztendővel később történt, hogy egyik fővárosi lovárdában párban agyonlőttek egy urat. Inkább véletlen baleset volt, mint tragédia, mert senki sem kívánta a halálát még az ellenfele sem, a ki harmincz lépésnyire távolságból, irgalmatlanul rozsz pisztolylyal lőtt rá. Egy vad tivornyan történt, hogy a két jó özimbora ellenségeskedésbe került, valami sáfrányhajú szépség kedvéért. Mikor (inkább a világ, mint becsületük kedvéért) egymásra sütötték a pisztolyukat, azzal a szándékkal tették, hogy azután majd meg fogják egymást ölelni . . . A véletlen azonban másképp akarta és a győztes fél elszegyeelte magát.

— Ezt igazán nem akartam . . . Egy ilyen semmisség miatt! Most már szeretném, ha szegény Lajos inkább pofon vágott volna . . .

Pedig ezenul következett csak a dolog kellemetlen része: a halott embert át kellett

adni a családjának, a melylyel édes-keveset törődött életében, hogy legyen, a ki gondoskodik róla halála után.

A felesége, Magda, a kiról azt beszélték, hogy válni készül tőle, hosszabb idő óta már vidéken lakott a szüleinél, de a segédek táviratára azonnal fölutazott a fővárosba.

Az özvegy asszony sápadt arccal és nedves szemmel lépett az ura koporsójához. Az emberi részvét oalta szemébe a könnyeket, de nem a hitves gyásza. Ő özvegynek érezte magát már régóta, a mióta az ura a becsületével együtt elvesztette a szerelmét is. Sőt, ha őszinte akart lenni az asszony, be kellett magának vallania, hogy nincs oka zu-golódnia a Goudviselés ellen, mely egy fekete vonással befejezte Lajos erkölcsi csődjének zárószámadását: fájdalmas megaláztatások szakadatlan soránál egyebet már nem várhatott volna tőle.

Egy imazsamolyt talált a koporsó lábánál, arra leterdepelt Magda és imára kulcsolta két kezét. De nem tudott imádkozni, inkább tenyerébe hajtotta arczát és elgondolkodott a multja fölött. Vajjon mivel szolgálta rá arra, hogy annyira boldogtalan legyen? A míg az ura szerette — a mi ugyan rövid ideig tartott — addig nemes volt, önzetlen és jóindulatu. Mikor aztán ránt a felesége háttalan odaadására: sivárelkűnek és önzőnek mutatta magát. Nem titkolta többet, hogy a fonnyadó asszony már nem vonzza őt, ő pedig, mintha egyre fiatalodnék, szükségét érzi, hogy kitombolja ifju kedvét. Egy kényelmes teóriát csinált magának az udvarias férjéről és

a türelmes feleségről . . . Oh, avval az udvariaságával gyűlöltette meg magát végleg a lealázott asszonynyal!

Magda még ott terdepelt előtte. Azon járt az esze, hogy neki most meg kellene siratnia az urat és illendő volna, ha nemcsak a ruháján, hanem a szívében is özvegyi gyászt viselne. De nem lehet! Ha könyezik: csak önmagát siratja meg. És a mit a szívében érez, az nem gyász, hanem valami szomorú megkönyebülés, hogy elmúlt az örökös veszedelem, mely családjá nyugalmát és büszkeségét fenyegette . . .

Az özvegy azután félénken oda lépett a koporsóhoz és habozva fölemelte a szemfödőjét. A halott arca megnyult kissé, sápadtabb is volt és jóval fiatalabbnak látszott. Eppen ilyen volt, ilyennek látta a felesége, egyszer álmában, mikor átlőtt mellel hozták haza a vadászatról . . .

Az asszonynak hirtelen a fejébe szökött a vére, váratlanul megérintette megint az a szenvedélyes fájdalom, a melynek tengerében egykor álmában faldoklott. Szédülés fogta el s miközben lehuny szemmel támaszkodott a koporsójának, különös, zavaros vágy fogta el, a melyet halk szavakban rebegett el, mint-ha imádságot mondana:

— Oh add, nagy ég, hogy mindez csak álom legyen . . . Minden, a mi tizenöt esztendő óta történt, szörnyű álom . . . És édes valóság, hogy az én ifju uramat halva hozták haza az erdőből és én soha sem szűnő könyárban kiserhatom utána a két szemem világát.

viszonyokat, mint az ittenieket, egy hadgyakorlat szempontjából képzelni sem lehet.

Perczel Dezső belügyminiszter, aki ma délben Bély Akos gróf főispán és Gyarmathy Miklós alispán kíséretében fölkereste az itteni községházát és behatóan tudakozódott a községi ügyek vezetése felől, ma este Budapestre visszautazott.

Bánffy Dezső miniszterelnök, kinél Pápay osztályfőnök ma látogatást tett, holnap este utazik Budapestre. Bánffy báró miniszterelnök és Perczel Dezső belügyminiszter ma Barcsay Domokos vendégei voltak.

Jósika Samu báró ő felsége személye körüli miniszter, aki nem jól érezte magát, ma szobájában maradt.

IDOJÁRAS.

Légyemés: reggel 7 órakor 773.2 milliméter. délután 2 órakor 771.1 milliméter. Mérsék: reggel 7 órakor C° + 8.2, délután 2 órakor C° + 12.2. Szél iránya és ereje: reggel 7 órakor K. 1, délután 2 órakor N. 3. Felhőzet: reggel derült, délután derült. Csapadék az utóbbi 24 órában: 0 milliméter.

A földmívelésügyi miniszter látogatása Arad megyében.

— Saját tudósítónktól. —

Festetic gróf földmívelésügyi miniszter tegnap reggel a budapesti rendes személyvonattal Aradra érkezett, hogy a baraczkai országos szőlő oltvány telepet, az arad-hegyaljai szőlő kulturát megismerje, és hogy az arad-csanádi öntöző csatorna tervezetét a helyszínen tanulmányozza.

A miniszter kíséretében voltak Hieronymi volt belügyminiszter, Bedő Albert államtitkár, Rapai cs. miniszteri tanácsos, Gyálókai osztálytanácsos, Bolla műszaki tanácsos.

Az indóháznál az érkezőket Boros Beni országgyűlési képviselő fogadta, kihez Vásárhelyi Béla, Bohus László br. nagybirtokosok, Fábian László főispán Thomka Emil kultur főmérnök és Varga Imre szőlőtelep igazgató csatlakoztak.

A vonat tartózkodása alatt a társaság az indóházban megreggelizvén az erdélyi vonattal tovább utazott Paulis-Baraczkára.

Paulison a miniszter és kísérete az arad-csanádi öntöző csatorna kiágazási zsilipjének tervezett helyét tekintette meg.

Itt Thomka Emil főmérnök részletes felvilágosításokkal szolgálva bemutatta a csatorna terveit és a kiágazási műépítmények rajzait, melyeket a miniszter nagy érdeklődéssel tanulmányozott.

Ezután az egész társasága Paulis-baraczkai országos szőlőoltvány telepre hajtatott ki.

A telep nagyszerű berendezése, a társulat által létesített árvédelmi és öntözési munkálatok, az anya-ültetvényeknek legújabb bevezetett magas művelése, és különösen az idej oltványoknak rendkívül szép kinézése a minisztert láthatólag meglepte és elismerésének ismételve kifejezést adott.

Rövid reggeli elköltése után a miniszter és kísérete, melyhez Paulison Soly mosy Lajos br. nagybirtokos is csatlakozott, az arad-hegyaljai szőlők megtekintése végett kocsikra ült és Világosra hajtatott.

Utközben megtekintette a miniszter a ménési vinczellér képezde szőlőtelepét és épületeit, Gyorokon a gróf Nádasdy-féle szőlőt, Kuviban Fábian László főispán szőlőjét, hol a főispán családjának vendégszerető asztala fogadta a kirándulókat.

Kiváló érdeklődéssel szemlélte meg a miniszter Marschall Lajos szőlőjét is melynek szakszerű és gondos kezelése felett legnagyobb dicsőrérettel nyilatkozott.

Az aradi hegyalja általánosan meglepte a látogatókat, még azokat is közülök, kik a hegyalját a közelmúlt időben is már látták.

Konstatálta, hogy nincs az országnak

hegyvidéke, mely az új szőlő kultúra előhaladottsága tekintetében az aradi hegyaljával összehasonlítható volna.

Világosan az arad-csanádi vasut különvonata várta a kirándulókat melyen a társaság az arad-csanádi öntöző-csatorna mentén haladva ezen csatorna vonalnak legnehezebb és legfontosabb részleteit a helyszínen vehette szemügyre.

Ebéd után, melyet a miniszter és az időközben Szathmáry Gyula alispánnal szaporodott kísérete Vásárhelyi Béla aradi vendégszerető házában költött el, a szőlőoltvány társaság családtelepére hajtatott ki.

Itt megismerlélte az épen javában dolgozó nagy gézekét.

Nyolcozvan centiméter mélyen rigolirozza fel a gróf Zselénsky által legújában Angliából hozatott új rendszerű gézeke a kemény és száraz talajt.

Az ekének működése mindenkinél általános bámulat tárgyát képezte és úgy a miniszter mint egész kíséretének véleménye szerint a családi gézeke földforgatásához hasonló nagy jelentőségű mezőgazdasági művelet a kontinensen eddig még elő nem fordult.

A miniszter többszörösen adott kifejezést meglepetése és megelégedésének, melyet fokozott a telepen épült tetszetős és szolid anyagból készült új épületeknek nagy száma és a több száz holdra rugó fölforgatott és szőlő alanyal beültetett területnek nagysága fölött.

Festetic miniszter ez alkalommal részletesen informáltatta magát azon családi terület felől is, melyet Arad város közönségének a volt földmívelésügyi miniszter a vásártéri városi területért cserébe felajánlott és az akkor városi villa telkeknek szánt, most még az árvíznek kitett vásártéri területet ugyeintén az új-aradi vashid helyét a miniszter Boros Beni kalauzolása mellett a helyszínen részletesen megismerlélte.

Innen az egész társaság az aradi várba, azután Vásárhelyi Bélahoz hajtatott, hol a miniszter több órai értekezletet tartott az arad-csanádi öntöző csatorna kivitelének és engedélyezésének módjait felett.

Este kilencz óra után a miniszter és kísérete a vendégszerető háztól búcsút véve, a Budapestre induló személy vonattal elhagyta megyénket és városunkat, melynek jövőjére nézve ezen rövid látogatás talán egy szebb korszak beköszöntésének zálogát rejté magában.

IDOJOSLAS.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható:

— Szeptember 25. —

Derült. — Száraz. — Enyhe.

Az új földesur.

(Hunyady Károly gróf és neje fogadtatása.)

— Saját tudósítónktól. —

Soborsin, szeptember 24.

Hunyady Károly gr. és neje folyó hó 21-én az esteli gyors vonattal érkezett új otthonába, a kies fekvéséről hirneves Soborsin községbe. Este 9 órakor rohogott be az erdélyi gyorsvonat a soborsini pályaudvarba. A vonat beérkezését taraczkok dörgése jelzé.

A gróf és nejét Soborsin és szomszédos több község lakossága örömtől áthatva „Éljen” és „Szetreázska” kiáltással fogadta. Uton utfélen a falu apraja, nagyja mind kivonulva, lelkesülten fogadta Soborsin új földbirtokosát. Az utozák ki voltak világítva. A gróf párt megérkezésekor fátylás menettel kísérték lakásáig. A község előtt diadalkapu volt felállítva,

„Isten hozott” felirattal. Itt százakra menő község gyülekezett kiknek nevében Bárdy Kálmán, a község jegyzője a következő szavakkal üdvözölte a gróf párt:

Méltóságos Gróf Ur és Méltóságos Grófné!

Örömmel értesültünk, hogy Méltóságok által üdvözölt új lakhelyül szerény községünket választani méltóztattak, de kétszeres ami örömünk most, midőn elhatározásunk megvalósulását tapasztalni szerencsénk van.

Jól tudjuk, miszerint Méltóságok a hosszú fáradságos utazásba talán testi erejükben szenvedtek, de engedjék meg nekünk, hogy tiszteletünk és nagyra becsülésünk jeléül itt községünk szélén, mielőtt abba belépnének, szíves türelmüket igénybe vesszük. Örömünk azon érzetében, hogy szívesen üdvözölhessük és szóval is felkálthassunk, miszerint Isten hozta Méltóságokat új otthonukba, a mi községünkbe.

Tesszük ezt a tapasztalatból merített azon tudatban, hogy sok tekintetben úgy a földes uraság, mint a községnek többi lakossága kisebb nagyobb mértékben egymásra van utalva, és hivatva vannak kölcsönösen a jólét előmozdítására működni. Ebből kiindulva engedjék meg Méltóságok reményelni, hogy ezen általunk táplált jó indulat, a közjó, a közügy, községünk haladása és emelkedésére irányuló törekvéseinkben Méltóságok jó indulatu támogatására is számíthatunk.

Örvendünk, hogy Méltóságok mondhatni ezen elhagyatva volt birtokra jönnek, mert keserű tapasztalatból tudjuk megkülönböztetni azt a községet, melyben a birtokos nem lakik, abba csak nyitkán és rövid időre szokott ellátogatni azon községtől, melyben a birtokos ott lakik és így alkalma van a helyzet és viszonyokról önmeggyőződést szerezni, nem pedig mindezekről magát esetleg tévesen tájékoztatni.

A soborsini uradalomhoz tartozó községek jelen lévő lakosai és polgársága, valamint Vinyest község jelen lévő lakosai is, mi mint szerény viszonyok között lévő kis emberek Méltóságoknak egyebet nem tehetünk, mint előre is tiszteletünk és nagyra becsülésünk jeléül hódolatunkat tisztelteljesen már most kijelenteni és arról biztosítani, hogy minden tőlünk kitelhető minden fő törekvésünk az lesz, hogy Méltóságok itt tartózkodását kellemessé, örömdetessé és megelégedetté tegyük. A mindent alkotó Mindenhatót pedig arra kérjük, hogy Méltóságokat és szeretett magzatjukat állandó jó egészségben teljezen megelégedetten Méltóságos hozzátartozóik további boldogítására és ami örömeinkre soká de soká éltesse. Éljenek!

A beszéd végeztével Murády Árpád dr. a község nevében egy virág csokrot nyújtott át a megérkezett grófnénak.

Erre a gróf meleg szavakban mondott köszönetet a szónoknak s az egybegyűlteknél a meleg fogadtatásért.

HIREK.

Szeptember 25. Szerda. Róm. kath. naptár: Kleofás. — Protestáns naptár: Kleofás. — Görög-keleti naptár (szeptember 13.): Soma ezredes. — A nap kél 5 óra 52 perczkor, nyugazik 5 óra 51 perczkor.

Szabadságharczi emléktárgyak országos múzeuma (színházépület II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 óráig, délután 2—5 óráig. Bemenet díjtalan.

Kölossey-könyvtár nyitva van szordán és szombaton 3—4 óráig és pénteken 11—12 óráig. Helyiség: Polgári iskola, földszint.

— Jánossy dr. a király előtt. Jánossy Demjén dr., volt minoritarendi provinciális és aradi róm. kath. plébános, ki most tudvalevőleg Kolozsvárott házfőnök, szintén részt vett abban a papi küldöttségben, melyet Lónhárt Ferencz róm. kath. püspök vezetett a király elé. Jánossyt ez alkalommal nyolczadszor érte azon szerencse, hogy ő Felsője előtt hódolatát kifejezhette. A király, midőn a bemutatás megtörtént, így szólott a volt tartományi rendfőnökhöz:

— Ismerem, Jánossy régi ismerősöm; örvendek, hogy itt is láthatom. Hogy van? Egészséges?

— Igen is, Felsője.

— Van-e sok növendéke?

— 25 van összesen, Felsője. Ezek közül négy Rómában a Propagandában tanul.

— Nagyon szép — válaszolt a király — ott sok szépet, jót és nemest sajátíthatnak el.

— Arad város gyászja. Az egész országban Arad város volt az, amely külsőleg is legjobban és legtovább adott gyászának kifejezést az oly ifjan megboldogult magyar királyi herceg, László főherceg elhunytá felett. Amint a lapok külön kiadásai tudtul adták a gyászhirot, a városháza tornyán azonnal kitűzték a hatalmas gyászlobogót, amely hirdette a nagy csapást, mi az egész országot érte. A lobogót azóta kint lengette a szél egészen tegnapig s csak tegnap reggel vették be ismét a városháza tornyáról.

— Arad és a polgári házasság. Közeledik az október első, melyen az elfogadott egyházi-politikai reform törvények életbe lépnek. Aradváros tanácsa tegnap falragaszokon adta tudtára a közönségnek a házasságra valamint a születések és halálozások bejelentésére vonatkozó intézkedéseket, miket a belügyminiszter körlevele alapján mi is egész terjedelmükben ismertettünk. Egyszermind tudatja a tanács azt is, hogy az I. és II. anyakönyvi kerületekben az állami anyakönyvvezetők hivatalos óráit következőképp állapította meg Aradváros közigazgatási bizottsága: Hétköznapokon d. e. 9—12. d. u. 3—5-ig, vasár- és ünnepnapokon d. e. 9—12 óráig.

— A képviselőválasztók névjegyzéke. A folyó évben kiigazított és az 1896-ik évben érvénynyel bíró országgyűlési képviselőválasztók névsora ellen beadott felszólalásokra hozott határozatok f. hó 30-ig közszemlére vannak kitéve Aradváros polgármesteri hivatalában, hol azok a hivatalos órák alatt megtekinthetők. A kitett határozatok ellen a kir. kuriához intézendő felebbezések a határozatok kitételét követő tíz nap alatt nyújthatók be Salacz Gyula kir. tanácsos, polgármesterhez, mint a központi választmány elnökéhez.

— Az első polgári házasság Aradon. Alig pár nap választ el még az október elsejétől, a mikor az állami anyakönyvvezetés tényleg életbe lép. Az első polgári házasság körülbelül a jövő hó 20-án fog megtörténni, ha csak valaki dispensációval nem kívánna már előbb ezen házasságát megkötetni. Szondy Béla, az aradi állami anyakönyvvezetőnél eddig három pár jelentkezett a polgári házasság felvételére, kiknek neveit azonban csak október elsején közölhetjük.

— Basso dr., a hírneves olasz orvos, — mint már jeleztük — tegnap este a gyorsvonattal Aradra érkezett. A mai nap folyamán a szabadságharczi ereklyemúzeumot fogja megtekinteni.

— A nyugdíjasok és az állami anyakönyvvezetés. A legközelebbi napokban miniszteri rendelet érkezett az aradi polgármesteri hivatalhoz, mely a nyugdíjasok igazolására vonatkozik. Az állami anyakönyvvezetés életbe lépése előtt ugyanis a nyugdíjasok életbenléteket a plébános, illetőleg saját lelkészükkel igazolták. Október elsejétől ez megváltozik és a rendelet értelmében a kis községben az életben léteket a bírósági jegyző, a nagy községben a bírósági jegyző, a városban pedig a polgármester utján tartozik a nyugdíjas igazolni.

— Vörheny-járvány Aradon. Az őszi beköszöntésével, szaporodnak a betegségek. A városi orvosi hivatal hivatalos jelentése szerint Aradon a vörheny-járvány szeptember 18-án fellépett. Az óvintézkedéseket elrendelték.

— Már jönnek. Pár nap még s itt lesz az aradi színház, hogy megnyissa a szezon. Holnap délután 4 órakor érkeznek a pesti vonattal. A színház tájékán már is nagy

sürgős-forgás tapasztalható. — Tisztogatnak, rendeznek az épület minden részén. Tegnap megérkeztek a díszletek is Nagyváradról. Hat vagy nyolc vasuti kupé áll a színház bejáratánál, ezekből szedik ki a színpadi palotákat, kastélyokat, erdőket, falvakat s szállítják gőzerővel a díszletraktárba.

— A muzsika hegyszik a körletéhez tartozó hegyközségekben a szüret megtartását f. hó 30-ára határozta el.

— Az „aradi millenniumi naptár“ szerkesztői, Szöllösi István és Vass Géza, tisztelettel felkérlik mindazon kereskedőket, gyárosokat és iparosokat, kik a naptár részére hirdetést jelentettek be, de azt eddig át nem adták, valamint azokat is, kik még hirdetni akarnak, hogy október hó 5-ig okvetlenül sziveskedjenek a szerkesztők címére az arad-ösánédi palotába a hirdetések szövegét beküldeni, mivel a hirdetési ívek mársajtó alatt vannak.

— Szüret Ménéson. Tudósítónk írja: A ménési hegybíróság a szüret megkezdését folyó hó utolsó napjától számítva engedte meg.

— Czemmentgyárakat ajánlani nem szabad. A belügyminiszter, tekintettel arra, hogy a czement egységes szállítására és megvizsgálására vonatkozólag a kereskedelmi miniszter által kiadott szabályzatban megállapított eljárás betartása által a czementnek megfelelő minőségben való szállítása biztosítva és így mivel sem indokolható egyes törvényhatóságok azon eljárása, hogy a betonmunkálatokhoz szükséges román illetve portland czement szállítást valamelyik gyárhoz kötik; ennél fogva elrendelte, miszerint a beton és falazási munkálatokra vonatkozó feltételek közül a szabad verseny megvédése érdekében, a czement eredetének illetve gyártása helyének megnevezése kihagyassék.

— A gáji szőlők veszedelme. Ilyenkor szőlőérés idejékor nyancsok meggyül a bajuk a vöszelléreknek a mindentféle szőlőtolvajokkal. Idén azonban a szokottnál is nagyobb számban jelentkeznek ezek a suhanczok, kik különösen a gáji szőlő tulajdonosoknak igen sok kárt okoznak. A gáji kapitányi hivatalnak kellene ezek ellen a tolvaj suhanczokkal szemben erélyesen fellépni, kik már a hivatalos szüreti határidő előtt szüretelnek a tulajdonosok kérésére.

— A világ leggazdagabb emberei. Amsterdami statisztikusok szerint ime a világ hat leggazdagabb embere: Li-Hung-Csang 500 millió dollár, John D. Rockefeller 180 millió dollár, a westminsteri herceg, North kapitány, Vanderbilt Kornél és Wah Qua egyenkint 100—100 millió dollárral. Ezeknek összesen 1000 millió dollárjuk van. (Szegény Rothschild Ninos köztük!) Li-Hung-Csang a kínai császárság alkirálya, volt tehát alkalma pénzt gyűjteni. Főképp sok a zalogháza s nagyszertűen jövedelmeznek. Akárcsak nálunk! Magán óráiban számtanál foglalkozik, a minek kitűnő üzleti fogásait köszönheti. — Rockefeller az olajkirály, német eredetű; atyja doktor volt s buzdó baptista. Fia is ennek a vallásnak a híve s a ohicagói egyetemen 2 millió ösztöndíjat alapított a baptista teológia számára. A westminsteri herceg Anglia leggazdagabb főnemese. Nagy sportsman, főképp a lovakhoz ért. Fia, a ki most a cambridgei egyetem hallgatója, csak 18 éves s ő lett örököse. Evi jövedelme 10 millió forint. North kapitány igazi selfmadman. Tizennégy éves korában még olvasni sem tudott. Majd vasnti spekulációkba bocsájtkozott. Ugy látszik ügyesen. Mert Angliában él, mint a walesi herceg jó barátja. Nagy lókedvelő s politikai szereplésre vágyik. De a legutóbbi választáson elbukott. Vanderbilt arról nevezetes, hogy csodaszép leánya van s hogy szereti a természetet. Egyébként jól öltözik s szép lakást tart — ami egy kissé magától értetődik. Wah Qua téakereskedő a kínai téának ő a királya, ura és parancsolója. Ugy látszik a téa is aranyra válik, csak „forgatásához“ kell érteni.

— Egy hanyatott élet vége. Tegnap délután a budapesti álló-uti „Arany sas“ foga-

dóban (a Csombor fogadója) öngyilkossá lett egy fiatal ember, kit még pár évvel ezelőtt mindenfelé ismertek a fővárosban. A x m a n n Endrének hívják az öngyilkost, aki mitán a fővárosban gyógyszerész oklevelet nyert, elment Szepes-Szombatra, hol az ottani gyógyszerésztárban mint tiszteletvezető nyert alkalmazást. A jó modoru fiatal embert csakhamar megkedvelték ott is és senki se csodálkozott azon, hogy a község egyik legszebb asszonya, egy bürgeros gazdag özvegye szerelmes lett bele. Axmann nemsokára nőül is vette a szép özvegyet. A legboldogabb házasságban élt a szerelmes pár körülbelül négy évig, amikor a szép asszony — mult év december havában — meghalt. A férj nem tudta feledni nejét s neje halála után alig egy hónappal elhagyta Szepes-Szombatot s lement a fővárosba. Itt aztán mintha egészen kicsérülték volna. Egy budai gyógyszerésztárban kapott alkalmazást, de csakhamar elhagyta ezt az állást s ivásnak adta magát. S ivott mindennap sokat, amikor csak szerét tehetette. A családjával összeveszet, minek következménye lett, hogy az őt kitagadta. Így aztán egészen magára hagyatva, meg jobban az ivásnak adta magát s ivott addig, míg a rajta levő ruhát is elitta. Ez tegnap hajnalban történt. Ekkor aztán hazament, fölbuzta az utolsó ruháját, az uniformisát s elment az álló-uti „Arany sas“-fogadóba, hol morfiummal megmérgezte magát. Mikorra észrevették, már meg volt halva.

— Rituális vérvád az esküdtzék előtt. Szenzaciós sajtópör foglalkoztatja, most a budapesti királyi sajtóbírószágot. A Magyar Allame hónap 19-diki számában „Uj rituális gyilkosság“ címmel F. J. aláírással egy közlés jelent meg, amely elmondja, hogy Garra-Kis-Sallón meggyilkolva találtak a római katolikus vallásu Balázs János őt és fél esztendő leánykáját, Juliskát. A kis leány fejéről és melléről a bőr le volt nyuzva; hosszú éles kés vágásai voltak rajta felismerhetők. A boncolásnál konstataáltak, hogy a gyermeket három-négy napig éhezettették, s a mézárás úgy történt, hogy a kis leányt vashergok segítségével lábainál felakasztották, s az egész kínzást élve szenvedte át. „A rituális vérvétel bizonyos.“ A közlés a rituális gyilkosság vádjával Adler Ignác geram-kis-sallói korcsmáros gyanúsítja, akinél a kis leány utólszor megfordult, s akinek a leányka eltűnése napján egy kocsióra való zsidót s köztük egy saktert láttak. A gyanúsított Adler Ignác felkérte dr Guthi Soma budapesti ügyvédet, hogy tegye meg a följelentést a közlés írója ellen. Dr. Guthi Soma a Magyar Allam ellen megtette a bűnvádi följelentést rágalmozás és becsületsértés miatt. A közlést állítólag egy katolikus lelkész írta.

— Vanderbilt leánya menyasszony. A dugazdag amerikai milliomos, Vanderbilt, milliói mellé egy hercegi vót szerzett magának: Marlborough Károly herceg eljegyezte leányát, Consuelo kisasszonyt. A vőlegény, aki huszonöt éves fiatal ember, fia az 1892-ben meghalt Marlborough György hercegnek és az angol hadseregben szolgált, mint huszártiszt. Az esküvőt ez év végén tartják meg New-Yorkban.

— Klasszikus hála. Bethlen szolnok-dobokamegyei község nagyvendéglőjében vidám román muri volt legutóbb. Popán Simion tügei oláh pap mulatott ott több kollégájával, a kik szóba hozták a „martirok“ megkegyelmezésének a tényét. A társaság egypár tagja úgy felbuzdult ezen, hogy a cigányokkal háromszor elhuzatta a Hymnust s énekszóval is elfújta, hogy: „Isten áldd meg a magyart!“ A kiszabadult martirokat, a magyar kormány einökét, a magyar nemzetet, a magyar királyt, az osztrák császárt, Vilmos német császárt sorra ünnepezték s ki sem fogytak az ünnepelek dicsőítéséből, hogy az oláh nép „bátor vezéreinek“ kiszabadításával azok további működését az oláh nép érdekei mellett lehetővé tették. Csak a véresebb szájuak

hallgattak és mosolyogtak a „frátyék” áradozásán, csupán közbeszólásképen kockáztatva meg, hogy:

— Szetreászke Ratiu! Szetreászke domnu Bánffy! Szetreászke domnu császár! Kapunk mi még többet is...

— Oláh rablók kezében. Vakmerő rablógyilkosság kísérletéről ad hírt apanagyfalusi tudósítónk. Marha János, a miniszterelnök falujának egyik földmivelő gazdája, Magyar-Déceiből hazafelé menve, betért a máiami fogadóba egy ital pálinkára. Mikor a pálinkát elfogyasztotta, utnak indult. Alig érkezett ki Mátiom községből, négy oláh ember ott az országúton fényes nappal megtámadta, pénzét követelte s mikor a szerencsétlen utas a pénzt átadni vonakodott, leütötték, három bordáját a sziv táján teljesen összezúzták és a szájába botot nyomtak hogy ne ordithasson.

— Baross Gábor emléke. Tegnapelőtt leplezték le Pruzsinán Baross Gábor szülőházán az emléktáblát. Az ünnepség országos ünnepé nőtte ki magát, 150 vendég indult vonaton Trencsénből Bellusra s onnan kocsikon Pruzsinára. Budapestről a kormány nevében Csörgő Gyula államtitkár jelent meg és eljöttek a megyebeli országgyűlési képviselők, Rakovszky, Smialovszky, Sipeki, Zsámbokréti. Az államvasutakat Jörög felügyelő képviselte, ugyiszintén küldöttség képviselte Pozsony várost és megyét, valamint a kereskedelmi és iparkamarát is. Trencsén megye összes járásából ott voltak a főbb tisztviselők és a notabilitások. Berg Ottó báró, Czervitz Vilmos báró és számos földbirtokos fogatokon jött el és jelen volt a tüzoltótestület s a trencséni dalárda is. Szavaszky főispán megnyitó beszéde után a dalárda a Szózatot énekelte el, mire Zsámbokréti Emil, a kerület országgyűlési képviselője mondta el emlékbeszédét. Ezután Virág Béla nagy hatással szavalt el ez alkalomra írt költeményét, Pápai András plébános pedig hazafias tót beszédet mondott. Este Puchón 600 terítékre társas vacsorát rendeztek, annak végét érte után Csörgő államtitkár és a vendégek elutaztak.

— Tolvajlások a megyében. Tudósítónk több rendbeli lopásról értesítetnek bennünket. Az esetek a következők: Csizmás Pável gurbai paraszt-gazda padlásáról 10 zsák búzát loptak el. A csendőrség nyomozása sikeres volt a mennyiben kiderítette, hogy a lopást Tyira Avram gurbai suhanoz és Csizmás Pávelnek valami atyafia követte el. A tetteseket azonnal letartóztatták. Tudósítónk azt is megjegyzi, hogy Gurbán az utóbbi időben nagyon meglapult a vagyon és személybiztonság. — Soly mosy László báró István-házi pusztájáról nagyobb mennyiségű zöld dohányt loptak el. A tettest Mihók Gyorgye mosi lakós személyében letartóztatták, ki még több társára is vallott. — Tagadván Gyorgye borosjenői gazdát fia egy három águ vasvillával elverte. A verekedő fiút letartóztatták. — Monyorán Pável bokszei lakostól egy pár sertést loptak el a mult hét folyamán. A csendőrség a tettest Pántye János monyorói lakós személyében tartóztatta le.

— Nyilvános köszönet. Az aradi közuti vaspályarésznévtársaság igazgatósága a községi sikeknéma iskolát látogató két gáji fiúnak szabad menetjegyét adományozott, mely humánus eszelekedéért ez uton is hálás köszönetet mond a községi sikeknéma-iskola felügyelőbizottságának elnöksége.

— Fiatál utazó, ki jó squiráló tehetséggel bir, fix fizetés vagy magas jutalék mellett kerestetik. Előnyben részesül, ki a panir-szakmában némi jártassággal bir. Bővebbet e lap kiadó-hivatalában.

EGYLETEK, TÁRSULATOK.

(*) Meghívás. A „Kölöseydalkör” t. tagjai felkéretnek, hogy a mai rendes órára lehetőleg teljes számban megjelenni sziveskedjenek, amennyiben a fontos énekpróbán kívül érdekes értekezlet lesz tartva, melynek tárgya az elnöki szék betöltése, mivel szeretet elnökünk Varjassy Arpad ur e tisztéről leköszönt. Az elnökség.

(*) Az aradmegyei községi és körjegyzők nyugdíjintézete 1895. évi szeptember hó 30-án d. e. fél 11 órakor, a megyeház nagytermében tartja rendes őszi közgyűlését, a következő tárgysorozattal:

1. Papp Valéria kérvénye eddig élvezett nyugdíjárulékának forjhermenetelig leendő folyósítása iránt. 2. Botta Döme volt mikalakai jegyző kérvényeztetése. 3. Tisztújítás.

Megjegyzem, hogy e gyűlésnek a szokott határidőtől eltérő napra történt egybehívására az október hóban életbelépő a n y a k ö n y v i t ö r v é n y e k által valamennyi kartársra nézve előidézett nagymérvű lekötöttség szolgált indokul. Pankota, 1895. szeptember 22-én. K o t z ó Károly, jegyzői egyf. elnök.

(*) Az aradi kerékpár club választmánya ma este 9 órakor a „Vas” kávéház külön helyiségében ülést tart, melyre a vál. tagok pontos megjelenését kéri T e d e s c h i Viktor elnök, V a n g y e l Géza titkár.

(*) Nőegylet Györök-Ménésen. A mennyiben az 1895. szeptember 22-ére — a „Györök és Ménés vidéki jótékony nőegylet” megalakítása céljából — a györöki városháza tanácstermébe összehívott közgyűlésre a tagok az alapszabályok szerint megkivánt számban nem jelentek meg: a „Györök és Ménés vidéki jótékony nőegylet” alakuló közgyűlése nem volt megtartható: Az alapszabályok értelmében van szerencsém azért az egylet t. tagjait ezennel a folyó évi október hó 1-én kedden délután fél 4 órakor a györöki városháza tanácstermében tartandó alakuló közgyűlésre azon megjegyzéssel hívni meg, hogy az ezen gyűlésen megjelenők az alapszabályok értelmében érvényes határozatokat hozhatnak.

A gyűlés tárgyai: Az ideiglenes választmány és tisztikar lemondása. II. Az alapszabályok alapján megejtendő választások után megalakulás. III. A megalakulással együtt járó intézkedések és esetleges indítványok.

Az elnökség megbízásából C s á k József ideiglenes titkár.

TÁVIRATOK.

A király utazása.

Budapest, szept. 24. (Saj. tud. táv.) A király a mai rendelkezések szerint csütörtökön este hat órakor utazik el Banffy-Hunyadról és péntek reggel hat órakor érkezik Bécsbe. A szász királyf. hó 30-án érkezik Bécsbe és azután Ó Felséggel Mürstégbe utazik vadászatokra. A király Zágrábban október hó 14. 15 és 16-ikán fog tartózkodni.

A királyné itthon.

Budapest szept. 24. (Saj. tud. táv.) A királyné október másodikán reggel érkezik Gödöllőre, hova ugyanezen a napon a király is elmegy.

A miniszterelnök utja.

Budapest, szept. 24. (Saj. tud. táv.) B á n f f y Dezső báró, miniszterelnök, holnap haza érkezik s nyomban Bécsbe utazik a magyar udvartartás részleteinek megállapítása céljából.

A magyar agrár bank igazgatója.

Budapest, szept. 24. (Saj. tud. táv.) A magyar agrár és járadékbank E n y e d y Lukács min. tanácsost az intézet igazgatójává kinevezte.

Fejérváry b. válópöre.

Budapest, szept. 24. (Saj. tud. táv.) F e j é r v á r y Géza br. honvédelmi miniszter ellen felesége, szül. B i e d e r m a n n Sarolta tudvalevőleg válópört indított s az egyházi hatóságok két foruma a válópört ki is mondta. Fejérváry báró ez ellen kegyelmi kérvénnyel felebezett a legfelsőbb forumhoz, a primási szentszékhez. A primási szentszék most döntött s a honvédelmi miniszter felebezését elvetette, kimondván harmadtokulag is a válást. A válás oka az, hogy Biedermann Sarolta panasza szerint Fejérváry báró őt a döblingi örültek házába záratta, holott nem volt örült.

A primadonna válság.

Budapest, szeptember 24. (Saj. tud. táv.) A lapokban megjelent támadásokra E v v a ma nyilatkozatot tesz közé melyben kijelenti, hogy a primadonnák maguktól mentek el. Egyben kijelenti azt is, hogy B l a h á n é t akár örökké is ott tartja a népszínháznál. (B l a h á n é kijelentette, hogy országos körutja után tényleg visszavonulni szándékozik.)

Bolgár vasutak építése.

Sofia, szeptemb. 24. (Saj. tud. táv.) A sófai-berniki bányavasutat a kormány tovább fogja építeni a maczedóniai határ felé. A pernik-radomiri szakasz építési munkájára f. é. november 16-án tartják meg az ajánlati tárgyalást. A bánatpenz 55.000 frank.

Szerbia és a balkán népek.

Belgrád, szept. 24. (Saj. tud. táv.) A liberális párt egy vezérémbere nyilatkozatot tesz közzé, melyben kifejti, hogy Szerbiának szövetkeznie kell a balkán népekkel és azokkal a hatalmakkal, melyeknek a politikai és közgazdasági érdekeit nem sérti a Balkánnépek szabadsága és fejlődése.

Maczedóniai szerbek sérelmei.

Belgrád, szeptember 24. (Saj. tud. táv.) A maczedóniai szerbek közt nagy az elkeseredés az occuméni patriarchatus ellen. Elégedetlenséget okozott már az, hogy a husz orthodox ifju közt, akiket a szultán a saját költségén kiván államszolgálatra kiképeztetni, egy szerb ajku sincs, mert a „Phanar” csupán csak görögöket ajánlott. De valóságos felháborodást szült egy más eset. Z i h n i pasa szaloniki főkormányzó pártólólág terjesztette a porta elé a vilayetbeli szerbek kérelmét, hogy szerb tannyelvű iskolákat nyithassanak, igazolta, hogy a kérelem méltányos. Miután a törökországi orthodox iskolák a patriarchatus alá tartoznak, a porta bekívánta a Phanar véleményét. A patriarchatus pedig a főkormányzó véleménye ellenére oda nyilatkozott, hogy a szaloniki vilayet orthodox hitű lakosai az exarchatus által megvásárolt bolgárokon kívül csakis görög iskolákat óhajtanak. A közoktatási miniszter most be kérte Zihni pasa visszahívását.

A pápa vétója.

Róma, szept. 24. (Saját tud. táv.) A pápa C r i s p i n e k az olasz jubileum alkalmával mondott beszéde ellen a legközelebbi konzisztóriumban tiltakozni fog.

Rablók által elhurcolva.

Athén, szeptember 24. (Saj. tud. táv.) Anocharió község plébánosát és az előljáró fiát a rablók elhurcolták s érettek 20.000 frank váltságdíjat követeltek. A katonaság a rablókat üzöbe vette és sikerült a papot kiszabadítani, kinek haja, szakállja és bajusza leberetválva s fülel levágva voltak, az előljáró fiát azonban az elmenekült rablók magukkal vitték.

KÖZGAZDASÁG.

Az aradi kereskedelmi és iparkamara ülése.

— Szeptember 24-én. —

Az aradi kereskedelmi és iparkamara tegnap tartotta a nyári szünetek után első teljes ülést K r i s t y ó r y János elnöklete alatt, a ki bejelentette, hogy a szünet alatt felmerült

Vásár-hirdetés.

A tauczi országos vásár
(pótvásár)

szeptember hó 28-án

fog megtartatni. 1023

Taucz, (Aradmegye) 1895. szept. 23.

Az előljárátság.

Üzlet áthelyezés.

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy hosszú évek óta az Andrásy-téren, a Minorita-zárda épületében fennálló

hangszer- és zeneműkereskedésemet

és kölcsönkönyvtáramat

a Deák Ferencz-utca 28. számú

saját házámban fennálló

zongora raktárammal

egyesíttem és mátol fogva mindkét üzlet a Deák Ferencz-utca 28. szám alatt nyitott új bolthelyiségembe van áthelyezve, hol is raktáraitam gazdagon és ujon felszereltem.

Nevezetesen: az eddiginél sokkal nagyobb választékban készletben tartok mindennemű hangszereket és zeneműveket s a legujabb termékeket megjelenésük után azonnal beszerezve; nagy terjedelmű kölcsönkönyvtáramat folytonosan új regényekkel egészítem ki s az olvasó közönség igényeit minden tekintetben kielégíteni igyekszem. A bérlet ezután is az eddigi: havonként 80 kr, kötetenként 5 kr marad;

zongora-készletemet pompás új vasszerkesztű zongorákkal egészítettem ki s ajánlom azt úgy eladásra mint becserelésre kikölcsönzésre. Új vasszerkesztű zongorák 300 frttól, használt 80 frttól felfelé, megegyezéshez képest részletfizetésre is kaphatók.

Zongora-hangolásokat, zongora-javításokat és vonós hangszerek kijavítását szintén elvállalom. Midőn az irántam 40 év óta tanusított meg-tisztelt bizalomért köszönetet mondok kérem a t. közönséget, hogy ezen bizalmat az áthelyezett összpontosított üzletre is kiterjeszteni sziveskedjék.

Krispin József,

Deák Ferencz-u. 28.

671.

18254/1895.

Hirdetmény.

Közhirre teszük, miszerint a nagymélt. m. kir. földmívelésügyi miniszteriumnak 59560/95. sz. kelt rendeletével, tekintettel a kőbányai sertéspiaczon levő összes sertések kedvező egészségi állapotára megengedtetik hogy ezen sertéseket a kőbányai sertéspiacz állategészségügyi rendtartása, valamint a belföldi forgalom szabályozására és ellenőrzésére nézve fennálló állategészség rendőri szabályok betartása mellett azonnal leendő levágásra az ország bármely vasuti állomással bíró helyére szállítani lehessen.

Ezen sertéseknek vasuton történő elszállításánál a rendeltetési hely hatóságát a hivatal főnöke a sertés szállítmány indításáról a fél költségére esetről-esetre táviratilag értesíti, mely táviratnak a feladó és címzett nevét, a sertések darab számának és rendeltetési helyének pontos megjelölését is tartalmaznia kell.

A rendeltetési helyre való megérkezéskor a sertések a levágás helyére kizárólag szekerekben szállítandók, és e szekerek minden szállítás után forró luggal teljesen lemosandók.

A fővárosba és közvetlen környékére kocsikon történő elszállításnál a hivatal a rendeltetési hely hatóságának írásbeli értesítést fog küldeni melyet és a sertések levágatása után a levágatás megtörténtének tanusítása mellett a hivatalnak azonnal visszaküldeni köteles.

Arad, 1895. évi augusztus hó 20-án.

A városi tanács.

20191/1895.

Hirdetmény.

Arad szab. kir. város közönségének az 1896. évre vonatkozó költségelőirányzata úgy a városi tisztai nyugdíjaiapnak 1896. évi költségelőirányzata a tanácsnak és a hármás bizottságnak üléséről telvett jegyzőkönyvek valamint a bevétel és kiadás tételeit felvilágosító mellékletek f. évi szeptember hó 23-ik napjától folyó évi október hó 7-ik napjáig bezárólag a városház tanácstermében közszemlére kitétetnek.

Szabadságában áll azokat az adozó polgároknak megtekinteni és azokra észrevételeiket írásban a f. évi október hó 9-én tartandó rendes közgyűlés előtt legalább 5 nappal a tanácshoz betérjeszteni. Arad, 1895. szeptember 21-én.

A városi tanács.

A „Magyar Hirlap”

melynek főszerkesztője Horváth Gyula és felelős szerkesztője Fenyő Sándor, immár ötödik évfolyamát fejezi be s ez alatt az aránylag rövid idő alatt oly páratlan sikert ért el, annyira megtalálta az utat az intelligens nagy közönség szívéhez s elméjéhez, hogy ebben a tekintetben első helyen áll ma a sajtó orgánmai közt. A Magyar Hirlap igazságszeretettel s részrehajlatlanságával vitta ki a nyilvánosság előtt azt a kiváló pozíciót, amelyben már évek óta folyvást erősödik. Politikai kérdésekben mindig nyílt és félreérthetetlen a színvallása, s egyedül a közérdek ez, a melyet hiven és lankadatlanul szolgál. Pártok nem kötik, azok egyikének sincs alárendelve. Függetlenül bírálja úgy a kormány, mint az ellenzék minden akcióját s politikai kapacitások tollából eredő czikkeivel épp oly szívesen segít bármely pártot is a közügyre nézve üdvös céljaiban, amily kérlelhetetlen ellentéllé válik ott, ahol a nagy közönségnek, az egész nemzetnek a vitális érdekeit, a liberálistust és a demokráciát kell megvédenie. S ehhez arányos minden része a Magyar Hirlap-nak. Hírszolgálat a gyors és pontos; épp oly kimerítő mint amily hiteles. De botrányt nem hajhász s a magánéletnek a nyilvánosság elé semmikép sem tartozó titkait tiszteletben tartja. A Magyar Hirlap-nak ez a gentlemanlike eljárása egyik erőssége, ami az uri művelt közönség rokonszenvét számára mindenkor biztosítja. A Magyar Hirlap emellett egész gárdájával rendelkezik a legkiválóbb tározairóknak, aminők: Ambrus Zoltán, Bárony István, Bródy Sándor, Benedek Elek, Ignotus, Tóth Béla, Márkus Miksa, Heltai Jenő, Gárdonyi Géza, Kürthy Emil, Szomaházi István, akik mindnyájan csak is a Magyar Hirlapnak írják czikkeiket. S ezek a czikkek a legujabb magyar litteratura igazi gyöngyei. Mindezenkívül a Magyar Hirlap folyvást a legnagyobb előzékenységgel van egyebekben is a nagy közönség iránt, mert amig egyrészt minden kérdésben szívesen ad teljesen díjtalanul felvilágosítást és tanácsot „Szerkesztői üzenetek” czimű rovatában, másrészt oly kedvezményekben részesíti előfizetőit, aminő lesz például újabbban is a „Millennium-Album”, ez a remek kiviteli, gyönyörűn illusztrált irodalmi diszmu, aminovel még eddig meg nem lepte magyar lap az ő állandó közönségét. A „Millennium Album” mot minden régi és új előfizetőnek megküldi a Magyar Hirlap.

A Magyar Hirlap előfizetési ára egész évre: 14 frt, félvre: 7 frt, negyedévre: 3 frt 50 kr, egy hóra: 1 frt 20 kr.

Kedvezményes áron kapják az előfizetők a „Kis Világ” ozimű gyönyörűen illusztrált gyermek-újságot: negyedévenként csak 50 kr-ért és az „Évszak” ozimű gazdag tartalmu divatlapot negyedévenként 65 kr-ért.

Az előfizetési pénzek a Magyar Hirlap kiadó-hivatalába küldendőek József-körút 47-ik szám al. Előfizetni bármely naptól kezdve lehet a Magyar Hirlapra.

338/337—1895. k. i. b.

Hirdetés.

Arad szab. kir. város törvényhatósági területén rendszeresített I. és II. állami anyakönyvi kerületekben az állami anyakönyvvezetők hivatalos óráit következőleg állapítjuk meg:

Hétköznapokon: d. e. 9-től 12 óráig.

„ d. u. 3-tól 5 „

Vasár- és ünnepnapokon d. e. 9-től 12 „

Arad, 1895. szept. 9-én.

Arad szab. kir. város közigazgatási bizottsága.

20555/1895.

Hirdetés.

A nagyméltóságú m. kir. belügyminiszter urnak 81418/95. sz. a. kelt rendelete nyomán ezennel közhirre teszük, hogy az állami vagy egyéb közpénztárakból állandó vagy ideiglenesen ellátásban (nyugdíjban, kegydíjban, nevelési járadékban) részesülő felek életben létének, ilyen ellátásban részesülő özvegyek özvegyi minőségének és árvák ellátatlan állapotának az illető ellátásban részesülő nyugtatóványain való igazolása 1895. évi október hó 1-től kezdve kizárólag a községi előljárátság kötelessége.

Községi előljárátság alatt értendők: a székes fővárosban a kerületi előljárok, Fiumében a törvényhatósági joggal felruházott és a rendezett tanácsú városokban a polgármester, nagyközségekben a bíró és jegyző együttesen, községekben a bíró és a körjegyző együttesen.

Tehát azok az állandó vagy ideiglenes ellátásban részesülő felek, kik állandóan Arad városában laknak f. évi október 1-től kezdve nyugtatójokkal az életben létük igazolása végett csupán Arad sz. kir. város polgármesterénél tartoznak jelentkezni.

Arad, 1895. szeptember 21.

A városi tanács.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú m. kir. belügyminiszteriumnak 51471/95 sz. a. kelt magas rendelete alapján közhirre teszük, hogy az országos honvédségélyző egyesület felügyelő bizottsága f. évi május hó 16-án tartott ülésében hozott és a m. kir. Miniserelnök ur által jóváhagyott határozata szerint az 1848/49-iki honvédségi szolgálat igazolhatására 1895. évi október hó 1-ig terjedő záros határidő tüzetett ki oly formán, hogy oly nyugdíjazási és segélyezési kérvények, melyben a tényleges honvédségi szolgálatot igazoló teljes hitelességű és a fentemlített záros határidőn belül kiállított bizonyítékok nem mellékeltek, figyelembe vétetni nem fognak.

Arad, 1895. évi július hó 9-én.

A városi tanács.

10918/1895.

Hirdetmény.

Az iparhatósági megbizottak újbóli választása céljából az 1884: XVII. t. cz 172 §-a értelmében kiadott 52211/885 számú földművelés, ipar és kereskedelemügyi m. kir. miniszteri rendelet alapján Arad szab. kir. város területén levő összes önálló kereskedők és iparosok névlajstrom összeállítván, az jelenleg a rendőrkapitányi hivatal iparügyi osztályánál közszemlére kivan téve, miről is az érdekelték azon észrevétellel értesítetnek, hogy az összeállítás ellen emelhető felszólalások f. évi november hó 30-ikáig ezen ipar írásban adandók be.

Kelt Aradon, 1895. évi augusztus hó 31-én a kapitányi hivatal, miut I-ső foku iparhatóság.

Sarlot Domokos
főkapitány.

AZ „ARADI KÖZLÖNY“-RŐL.

Előfizetést hirdetünk az „ARADI KÖZLÖNY“ című politikai, társadalmi és közgazdasági napilapra, mely a liberális sajtónak meszse vidéken egyedüli organuma.

Kérjük régi, rendes előfizetőinket, hiveinket, barátainkat, maradjanak meg mellettünk a következő október—december évnegyedben is, és befolyásukkal hassanak oda, hogy a lap elterjedésében növekedjék.

Az „ARADI KÖZLÖNY“ a közügyek megítélésében mindig Aradváros és Aradmegye érdekeit tartja szem előtt. Szemmel kíséri a városi és megyei mozgalmakat, a társadalmi, közgazdasági és irodalmi élet működését s igyekszik mindezekről igazságos, a lakosság érdekeinek legjobban megfelelő, kimerítő tudósítást adni.

A fővárosban két rendes tudósítót tartunk. Országgyűlési és távirati rovatunk a vidék összes lapjai közt a legterjedelmesebbek, úgy hogy az „ARADI KÖZLÖNY“ minden egyéb fővárosi, vagy vidéki ujságot feleslegessé tesz. Az „ARADI KÖZLÖNY“-ből kora reggel már egész körülményesen olvasható mindaz, amiről a fővárosi lapok révén csak aznap este, legtöbbször csak másnap reggel értesülhetne a közönség, amennyiben rendes budapesti tudósítók a fővárosban, az országban s a külföldön történő összes felemlítésre méltó eseményeket azonnal megtelegrafálják lapunknak. E tekintetben a legmesszebbremelő intézkedéseket tettük meg és semmi anyagi áldozattól nem riadunk vissza.

Az „ARADI KÖZLÖNY“ táviratal minden tekintetben a legmegbízhatóbbak.

Vezércikkeinket helyi czikkiróinkon kívül az ország legelső publicistái írják.

Ujdonsági rovatunk Aradmegye, Aradváros, Békés-, Csanád- és Temesmegyék minden nevezetesebb mozgalmát felöleli.

A fővárosban külön közgazdasági tudósítót tartunk s a helyi piacról szintén hozzáértő szakember referál hetenkint többször. A budapesti börzéről és gabonapiacról naponta hozunk kimerítő távirati értesítést.

Tárcza-rovatunk élénkítésére több országos nevű, előkelő novellistát nyertünk meg.

Szenzációsabb eseményekről rendkívüli kiadásokat adunk, melyet helybeli előfizetőinknek a megjelenés után rögtön házhoz küldünk.

Elvünk: A tiszta liberalizmus hitvallásának terjesztése, kietartó küzdelem az ország lakossága által annyira óhajtott reformtörekvések mellett. A magyar törvényhozás függetlenségét akadályozó s a belbékét veszélyeztető irgatasokat kérlelhetlenül ostromozzuk.

Az „Aradi Közlöny“-re előfizetni bármely naptól fogva lehet. Előfizetési drak a lap homlokán láthatók.

Kiváló tisztelettel:

„Aradi Közlöny“
kiadóhivatala.